

Proč v Česku elektřina zdražila nejvíc v unii? Ovlivnily ji spekulace a slabá pomoc státu, tvrdí analytici

irozhlas.cz/ekonomika/elektrina-ceny-elektřiny-cesko-rust-eurostat-evropska-unie_2210311732_pat

V prudkém růstu cen elektřiny v Česku, který byl podle dat evropského statistického úřadu Eurostat v prvním pololetí letošního roku nejvyšší v Evropské unii, se podle analytiků projeví zejména obchodní spekulace na energetické burze a omezené kroky státu. V současnosti je ovšem podle nich již situace jiná a ceny na trhu převážně klesají. Vyplývá to z vyjádření analytiků.

I přes prudký růst však nemá Česká republika ceny elektřiny nejvyšší, v tomto ohledu je na šestém místě (ilustrační foto) | Foto: René Volfík |
Zdroj: iROZHLAS.cz

Podle Eurostatu průměrná cena elektřiny v Evropské unii v první polovině roku meziročně prudce stoupla. V České republice byl růst největší a činil 62 procent. Vyšší ceny energií v Evropské unii významně ovlivňuje ruská vojenská agrese na Ukrajině.

Evropské domácnosti zaplatily podle Eurostatu v roce 2022 za sto kilowatthodin (kWh) 25,3 eura (620 korun), zatímco ve stejném období loni to bylo 22 eur (539 korun) za sto kilowatthodin.

I přes prudký růst však nemá Česká republika ceny elektřiny nejvyšší, v tomto ohledu je na šestém místě. Ceny rostou přitom i přesto, že Česko patří k vývozcům elektřiny a skupina ČEZ patří k největším energetickým uskupením v Evropě, když v loňském roce vyrobila 55,9 terawatthodin elektřiny.

   Household #electricity prices rose in 22 Member States in the first half of 2022 compared with the first half of 2021. Largest increases:

 Czechia (+62%)

 Latvia (+59%)

Largest decreases:

 The Netherlands (-54%)

 Slovenia (-16%)

 <https://t.co/XEzIFSkvI7> pic.twitter.com/7IXNIIARo9

— EU_Eurostat (@EU_Eurostat) [October 31, 2022](#)

Podle analytika firmy ENA a výkonného ředitele Asociace nezávislých dodavatelů energií (ANDE) Jiřího Gavora se ve statistice za první pololetí projevilo, že Česko se na rozdíl od jiných států Evropské unie dlouho vyhýbalo plošným formám pomoci.

„Celá řada států Evropské unie již v první polovině roku zavedla celou škálu plošných podpůrných opatření. Od přímé regulace maloobchodních cen přes prominutí příspěvku na OZE (obnovitelné zdroje) až po daňové úlevy. Česká republika se dlouho snažila vyhýbat plošným formám pomoci a omezila se na adresnou pomoc prostřednictvím úřadů práce pro sociálně slabší domácnosti. Situace se ale stala neudržitelnou,“ řekl Gavor.

Vliv opatření

Ve druhé polovině letošního roku by se však v Česku měly v cenách energií promítnout už některé opatření státu, o kterých rozhodla vláda. Mezi ně patří například takzvaný úsporný tarif, což je příspěvek, který domácnosti letos obdrží na základě své smlouvy na odběr elektřiny, přičemž činí celkově 2000 korun nebo 3500 korun podle spotřeby.

Od nového roku pak začnou platit na energie cenové stropy, a to 6000 korun za jednu megawatthodinu (MWh) elektřiny včetně daně z přidané hodnoty a 3000 korun za jednu megawatthodinu plynu. K tomu je potřeba připočítat distribuční poplatky.

Podle analytika společnosti XTB DM Jiřího Tylečka byl vysoký růst cen energií zapříčiněn hlavně napojením na německý energetický mix prostřednictvím burzy v Lipsku.

Přibývá Čechů, kteří se usazují v Egyptě. Stěhují se hlavně kvůli zdražování nebo obavám z války

Číst článek

„Výslednou cenu určovaly drahé plynové závěrné elektrárny. V prvním pololetí, za které máme data, zároveň neexistovala významná státní pomoc s drahými energiemi. Výsledkem tak byl prudký růst ceny pro domácnosti i firmy,“ uvedl Tyleček.

Analytik firmy ENAS Energy Services Vladimír Štěpán zase za hlavní příčiny růstu cen v Česku uvedl nedostatečnou pomoc státu pro průmysl a spekulace na energetické burze.

„Máme nejnižší výrobní náklady elektřiny a nejvyšší cenu. ČEZ odvozuje ceny pro odběratele od burzy, kde jsou ceny zvyšovány spekulanty. Plyn nakupuje pouze z burzy, na rozdíl od jiných států, takže také nejvyšší cena,“ podotkl Štěpán.

Zároveň kritizuje nastavení cenových stropů energií, které jsou podle něj ve srovnání s některými jinými státy v Evropě stále vysoko. Celoevropský růst cen energií pak Štěpán přičítá politice Evropské unie a následným burzovním spekulacím.

Ceny by mohly klesat

V současnosti je však podle některých analytiků už situace na energetickém trhu v Evropě odlišná a statistikami může zamávat ohlášená státní pomoc, a to nejen v Česku.

„Ceny elektřiny v posledních týdnech převážně klesají, z čehož by měli mít prospěch hlavně spotřebitelé se spotovými tarify,“ podotkl Tyleček. O dalším vývoji na trhu by podle něj mělo rozhodnout počasí.

„Nadprůměrně teplá zima by mohla znamenat, že ceny elektřiny by mohly dále stagnovat či dokonce klesat,“ dodal Tyleček. Gavor připomněl zejména prominutí platby za obnovitelné zdroje energie a vládní úsporný tarif, což se ovšem ve statistikách projeví až později.

Rusko není jediný problematický hráč v energetice, varuje Bartuška. Unie musí přehodnotit soběstačnost

Číst článek

Razantní pomoc pak očekává zejména od zavedení cenových stropů pro elektřinu a plyn, které začnou platit o příští roku.

Jakub Hlavenka z 2bminer poukázal, že energetická krize se v současnosti týká zejména Evropy.

„Sledujeme vývoj cen energií v České republice i celé Evropě. Růst cen je neudržitelný. Ze zkušeností, které máme z našich hostingových center v USA a Spojených arabských emirátech, můžeme potvrdit, že krize se i nadále týká pouze Evropského kontinentu. Aktuálně se cena za kilowatt za hodinu v takovýchto centrech pohybuje zhruba na desetině cen v Evropské unii,“ podotkl.

Nižší tarify v Evropě

Nižší ceny elektřiny měli letos v prvním pololetí podle Eurostatu odběratelé z řad domácností v Nizozemsku (minus 54 procent), Slovinsku (minus 16 procent), Polsku (minus tři procenta) a v

Portugalsku a Maďarsku (shodně minus jedno procento). Propady v Nizozemsku, Slovinsku a Polsku souvisely s vládními dotacemi a s povolenkami. V Maďarsku jsou ceny elektřiny regulované.

Průměrná cena elektřiny letos v Evropské unii podle dat Eurostatu prudce stoupla, v Česku nejvíce

Číst článek

Zvyšovaly se i ceny plynu v Evropské unii. Průměrná cena plynu v Evropské unii se v pololetí ve srovnání se stejným obdobím roku 2021 zvýšila z 6,4 eur za 100 kilowatthodinu na 8,6 eur za sto kilowatthodin.

Mezi prvním pololetím roku 2021 a prvním pololetím roku 2022 se ceny zvýšily ve 23 z 24 členských států Evropské unie, pro které jsou údaje k dispozici. Nejvíce stouply ceny plynu domácnostem v Estonsku (plus 154 procent), v Litvě (plus 110 procent) a Bulharsku (plus 108 procent).

Česká republika je v žebříčku nárůstu cen plynu pro domácnosti až na desátém místě. Pouze v Maďarsku, kde je zavedená regulace, se ceny plynu o půl procenta snížily.